

JURNAL ACADEMIC IV

(Manifestări științifice, culturale și activități statutare ale Academiei de Științe a Moldovei, 1 iulie – 30 septembrie 2025)

CZU: 001.32:001.9(478)"2025"

DOI: <https://doi.org/10.52673/18570461.25.3-78.01>Dr. hab. **Liliana CONDRATICOVA**, secretar științific general al AȘME-mail: condraticova.asm@gmail.comORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8735-3364>

ACADEMIC JOURNAL IV (Scientific, cultural events and statutory activities of the Academy of Sciences of Moldova, July 1 – September 30, 2025)

Summary. The Academic Journal IV presents, in a synthetic manner, the actions carried out by the members of the Academy of Sciences of Moldova, the science sections and of the ASM Presidium during the period of July 1 – September 30, 2025. It thus becomes a chronological reflection of the institution's activity through the prism of scientific conferences and congresses, meetings and gatherings, specialized exhibitions, radio and TV broadcasts, a special attention being given to the recognition of the ASM members' work. These statutory attributions of the institution aim to the promotion of excellence in research, the valorization of scientific results, the internationalization of science, and the dissemination of achievements within the framework of national and international scientific and cultural events.

Keywords: activity, statutory duties, conferences, radio/TV broadcasts, promotion, integration into the European Research Area, recognition.

Rezumat. Jurnalul Academic IV prezintă, într-o manieră sintetică, acțiunile membrilor Academiei de Științe a Moldovei, ale secțiilor de științe și ale Prezidiului AȘM în perioada 1 iulie – 30 septembrie 2025, devenind astfel o reflectare cronologică a activității instituției prin prisma conferințelor și congreselor științifice, întreprinderilor și întrunirilor, expozițiilor specializate, emisiunilor radio și TV, un loc aparte revenind aprecierii activității membrilor AȘM. Aceste atribuții statutare ale Academiei vizează promovarea excelenței în cercetare, valorificarea rezultatelor științifice, internaționalizarea științei și diseminarea realizărilor în cadrul manifestărilor științifice și culturale naționale și internaționale.

Cuvinte-cheie: activitate, atribuții statutare, conferințe, emisiuni radio/TV, promovare, integrare în Spațiul European de Cercetare, apreciere.

Argument

„Suntem ceea ce facem în mod repetat. Prin urmare, excelența nu este o acțiune, ci un obicei”, spunea Aristotel. La Academia de Științe a Moldovei am cultivat acest obicei nobil – de a promova excelența în cercetare, de a valorifica rezultatele științifice și de a le disemina în conformitate cu atribuțiile statutare ale instituției, prin intermediul manifestărilor științifice și culturale naționale și internaționale. Jurnalul Academic IV prezintă, într-o formă rezumativă, acțiunile membrilor AȘM, ale secțiilor de științe și ale Prezidiului AȘM, din perioada 1 iulie – 30 septembrie 2025, devenind astfel o sinteză cronologică a activității academice prin prisma conferințelor și congreselor științifice, întreprinderilor și întrunirilor, expozițiilor specializate, emisiunilor radio și TV, proceselor de internaționalizare a științei și integrării acestora în Spațiul European de Cercetare, un loc aparte revenind recunoașterii și aprecierii activității membrilor AȘM.

Manifestări științifice

2 iulie 2025. Secția de științe ale vieții a Academiei de Științe a Moldovei a organizat masa rotundă „Protecția biologică a plantelor în fortificarea conceptului *O singură sănătate*”, care a demarat cu prelegerea susținută de dr. hab., prof. cerc. Leonid Voloșciuc, consultant științific la Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al Universității de Stat din Moldova [1]. În debutul evenimentului, președintele AȘM, acad. Ion Tighineanu, a menționat eforturile comune ale Academiei din Moldova, România și din alte țări pentru identificarea soluțiilor de dezvoltare durabilă a agriculturii, accentuând necesitatea păstrării mediului înconjurător și a biodiversității. Vicepreședintele AȘM, coordonatorul Secției de științe ale vieții, acad. Eva Gudumac, apreciind înalt activitatea profesorului Leonid Voloșciuc, a subliniat că relația dintre dascăli și discipoli este esențială pentru dezvoltarea științei. Dr. hab. Leonid Voloșciuc a prezentat cele mai recente realizări în domeniul protecției biologice a plantelor,

subliniind importanța abordării multidisciplinare și intersectoriale pentru combaterea impactului schimbărilor climatice asupra sănătății biosferei și a atenției asupra modului de exploatare a solului prin prisma provocărilor cu care se confruntă sectorul agricol, punând accentul pe creșterea exponențială a populației mondiale; a explicat cum modificările particularităților invazionale și epidemiologice ale agenților fitosanitari, precum și creșterea prevalenței organismelor dăunătoare, generează dificultăți semnificative în aplicarea procedurilor tehnologice de producere a culturilor agricole. Prof. L. Voloșciuc a îndemnat comunitatea academică și autoritățile să colaboreze pentru dezvoltarea și implementarea unor soluții inovatoare, subliniind că, fără o abordare coordonată, dificultățile agriculturii se vor intensifica, punând în pericol securitatea alimentară globală.

31 iulie 2025. Secția de științe ale vieții a AȘM a organizat masa rotundă „Impactul invaziei lăcustelor asupra securității alimentare, stării ecosistemelor agricole și sănătății publice” [2]. În cadrul mesei rotunde, dr. hab. Leonid Voloșciuc a prezentat o comunicare privind impactul invaziei lăcustelor asupra securității alimentare, stării ecosistemelor agricole și sănătății publice. „La eveniment participă experți în domeniul agriculturii și securității alimentare, medicinei, mediului și din alte ramuri conexe. Astăzi se discută deja despre o *singură sănătate* și Academia de Științe susține acest concept”, a menționat acad. Ion Tighineanu în debutul evenimentului. „Trebuie să analizăm, din punct de vedere al profilaxiei, ce se poate întâmpla în viitor, ca urmare a migrării lăcustelor, deoarece știm că pot exista reacții alergice, care pot conduce la complicații”, a remarcat acad. Eva Gudumac. La dezbateri au participat dr. hab. Gheorghe Plăcintă, șeful Catedrei de boli infecțioase a USMF „Nicolae Testemițanu”, care a susținut o prezentare despre conceptul *One Health* (O singură sănătate). Vasile Bârsan, consultant

Masa rotundă „Protecția biologică a plantelor în fortificarea conceptului *O singură sănătate*”, 2 iulie.

principal în Direcția politici în domeniul conservării naturii și biosecurității din cadrul Ministerului Mediului, a subliniat că „Dacă anterior, fenomenul invaziilor de lăcuste era perceput ca fiind specific altor regiuni ale globului, în prezent acesta capătă contur tot mai clar și pe teritoriul Republicii Moldova. Cazurile înregistrate în localitatea Copceac, din sudul țării, unde au fost constatate focare sporadice de lăcuste, constituie o dovadă concretă că ne confruntăm cu o realitate obiectivă ce necesită o atenție sporită și o reacție instituțională promptă și coordonată”. Membrul corespondent al AȘM Boris Boincean a menționat că „aparitia lăcustei este o mărturie a procesului de deșertificare a teritoriului. Există mai multe argumente: compactarea solului, reducerea capacității de acumulare și de aprovizionare cu apă a plantelor, creșterea vulnerabilității, pierderea biodiversității atât la suprafață, cât și în sol. Toate acestea sunt consecințele pierderii materiei organice a solului. Solul și-a pierdut capacitatea de a oferi servicii ecosistemice esențiale, cum ar fi calitatea apei și a produselor alimentare”. Viorel Chetrari, șeful Secției Protecția plantelor din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, a precizat că „pe teritoriul Republicii Moldova sunt prezente lăcusta călătoare și lăcusta italiană. Acestea nu au apărut în focare o perioadă îndelungată, ultima dată invazie a fost în 2009, în sudul Republicii Moldova. În perioada 2024–2025, au fost înregistrate unele focare, primul fiind identificat în raionul Șoldănești, pe un teren de floarea-soarelui cu o suprafață de 38 de hectare. Datorită intervenției specialiștilor, focarul a fost depistat în faza timpurie de dezvoltare, fiind tratat și lichidat, astfel încât nu a provocat prejudicii majore”.

24-27 iulie. AȘM a participat la lucrările celei de-a XIV-a ediții a Colloquium-ului de vară „Podoabe și vestimentație în arheologia preistorică și antică din spațiul tiso-nistrean”, care a avut loc în stațiunea Saharna „Țigłau” din localitatea Saharna, raionul Rezina [3].

Colloquium-ul de vară „Podoabe și vestimentație în arheologia preistorică și antică din spațiul tiso-nistrean”, 24 iulie.

27 august. Academia de Științe a Moldovei a sărbătorit 34 de ani de la proclamarea Independenței Republicii Moldova, sub genericul „Independența ne unește” [4]. Cu acest prilej, AȘM a adresat felicitări comunității științifice, tuturor cetățenilor din țară și din diasporă. Statutul de țară-candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană, acordat la 23 iunie 2022, precum și decizia Consiliului European din 14-15 decembrie 2023 de a deschide negocierile de aderare cu Republica Moldova, urmată de aprobarea cadrului de negociere la 21 iunie 2024, în conformitate cu metodologia de extindere revizuită, au condus la deschiderea oficială, la 24 iunie 2024, a negocierilor de aderare cu țara noastră. Sunt oportunități fundamentale pentru dezvoltare durabilă și strategică a Republicii Moldova, oferind noi perspective pentru domeniul cercetării și inovării, precum și pentru integrarea deplină în spațiul științific și cultural european.

31 august. Academia de Științe a Moldovei și Academia Română au organizat o ședință festivă dedicată Sărbătorii Naționale „Limba Noastră cea Română” și deschiderii Congresului Mondial al Eminescologilor [5, p. 2], eveniment desfășurat în conformitate cu Planul de acțiuni comune pentru anul 2025. În mesajul de salut, acad. Ioan-Aurel Pop a declarat: „mă bucur foarte mult că în Moldova, în jumătatea de răsărit, acolo unde limba noastră a fost mult prigonită și rebotată, a început o mișcare pentru limba română. Și, probabil, Republica Moldova este unica țară care are un imn închinat limbii ei. În România actuală, din fericire, limba noastră nu mai e prigonită, dar în Republica Moldova, limba română a fost o armă de luptă, limba aceasta îmbrăcată în haină latină, pe care ne-au întors-o unii la haina ei nefirească – chirilică. Asta nu înseamnă că, după ce am revenit la normal într-o formă sau alta, limba nu mai este periclitată”. Acad. Ion Tighineanu a menționat că „Ziua Limbii Române este și ziua identității noastre ca neam românesc. În anul

curent, sărbătoarea are o semnificație aparte. La inițiativa Academiei Române și a Academiei de Științe a Moldovei, anul 2025 a fost declarat „Anul Mihai Eminescu”, în contextul aniversării a 175 de ani de la nașterea Luceafărului poeziei românești”. Prezent la eveniment, ministrul Culturii, Sergiu Prodan, a afirmat: „Ziua de astăzi nu este doar o sărbătoare culturală, ci o sărbătoare a rezilienței și a demnității. La 31 august 2025, trăim un moment în care limba română nu mai este sub interdicție în Republica Moldova, nu mai este vânată. Ea nu se mai rostește cu teamă, ci cu mândrie. Și asta este, poate, una dintre cele mai mari cuceriri ale generației noastre”. În cadrul ședinței festive, Theodor Codreanu, membru de onoare al AȘM, a susținut prelegerea „Mihai Eminescu: Limba Română ca expresie a Ființei”; acad. Mircea Dumitru, vicepreședinte al Academiei Române, a vorbit despre „Limba română ca factor identitar național și cultural”; acad. Gheorghe Chivu a prezentat comunicarea „Academia și Limba Română”. Tot în cadrul ședinței festive a avut loc deschiderea celei de-a XIV-a ediții a Congresului Mondial al Eminescologilor. Europarlamentarul Maria Grapini, prim-vicepreședinte al Delegației Parlamentului European pentru Republica Moldova, a susținut comunicarea „Eminescu și parlamentarismul”. Lucrările Congresului Mondial al Eminescologilor au continuat la 1 septembrie 2025, la Centrul Internațional Academic „Mihai Eminescu” din Chișinău.

31 august. Acum 35 de ani, la 23 iunie 1990, Parlamentul Republicii Moldova a instituit Ziua Limbii Române – sărbătoare națională marcată anual la 31 august [6]. Un omagiu celor care au luptat pentru repunerea limbii române în drepturi a fost adus de acad. Ion Tighineanu, președintele AȘM, acad. Svetlana Cocijocaru, vicepreședinte al AȘM, și Maria Grapini, europarlamentar. În Aleea Clasicilor din Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt”, membrii Prezidiului AȘM au depus flori la busturile Luceafărului Literaturii Ro-

Ședință festivă dedicată Sărbătorii Naționale „Limba Noastră cea Română” și deschiderii Congresului Mondial al Eminescologilor, 31 august.

mâne Mihai Eminescu, ale poetului academician Dumitru Matcovschi și poetului Grigore Vieru, Doctor Honoris Causa al AȘM, precum și al lui Adrian Păunescu, membru de onoare al AȘM. Participanții și-au amintit de emblematicul 31 august 1989, venind cu îndemnul de a promova limba română, de a vorbi și simți românește. Acad. Ion Tighineanu a subliniat: „Pentru români, într-un sens simbolic, Mihai Eminescu și Limba Română sunt sinonime! Când rostim *Limba Română*, ne gândim inevitabil și la *poetul nepereche*, la călăuzitorul tuturor românilor, iar când vorbim despre Eminescu, simțim vibrația limbii române ca pe un tezaur național de neprețuit!”. Acad. Svetlana Cojocaru și-a reamintit: „De Ziua Limbii Române, gândul mă poartă spre chipurile dragi care mi-au deschis calea către cuvânt. Îl revăd pe bunicul meu, cel care m-a învățat mai întâi să citesc și să scriu cu litere latine, iar apoi cu cele chirilice, pe care urma să le folosesc la școală. Îl evoc pe tatăl meu, originar din stânga Nistrului, care mi-a cultivat dragostea pentru limbă, aducând în casă reviste și cărți editate în România, atât timp cât acest lucru a mai fost îngăduit în RSSM. Îmi amintesc de poetul care, în taină, îmi încredința versurile sale scrise cu grafie latină, ca pe un dar interzis. Îmi revin în minte colegii alături de care am strigat în Piața Marii Adunări Naționale – ce purta atunci un alt nume – cerința fermă: «Limbă, alfabet!». Am reușit, dragii mei bunici, părinți, prieteni”. Acad. Mihai Cimpoi, a accentuat că „Limba română este casa ființei noastre”. E.S. Aurelian Dănilă, membru corespondent al AȘM și primul ambasador al Republicii Moldova în România, a spus: „În 1992, am avut fericirea să fiu numit primul Ambasador al Republicii Moldova în România. Mă bucur că astăzi limba noastră cea română și-a ocupat locul de cinste în cultură națională, iar ziua de 31 august este îmbrăcată în straie de sărbătoare, pentru a cinsti unul din cele mai puternice simboluri

ale națiunii”. Născut în 1989, în anul Marii Adunări Naționale care a cerut declararea limbii române drept limbă de stat și revenirea la grafia latină, dr. Tudor Braniște, șeful Secției management academic și relații externe a AȘM, a relatat: „Pentru mine, ca persoană născută în Moldova, în 1989, Ziua Independenței și Ziua Limbii Române au o semnificație deosebită, deoarece reprezintă o parte din istoria și cultura mea. Aceste date oferă tinerei generații oportunitatea de a învăța istoria și cultura țării lor, de a-și dezvolta gândirea critică și de a deveni cetățeni activi și responsabili”. Dr. Veaceslav Sprincean și-a amintit: „La vârsta de 11 ani, în 1992, când bubuiam tunurile pe Nistru, cu un tricolor din hârtie în mână, printre barierele montate în localitate, cântam independența și renașterea limbii noastre, a limbii române. O amintire vie, care-mi arată că dragostea pentru țară și limbă nu ține cont de vârstă – ea se simte, se trăiește și se poartă în inimă, chiar și în cele mai tulburi vremuri”. Dr. hab. Liliana Condraticova a subliniat: „Am făcut istorie! La 31 august 1989, noi, proaspeții studenți ai anului I la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Moldova, la cei 17-18 ani ai noștri, am fost martori oculari, am fost actanți nemijlociți ai evenimentelor care ne-au marcat destinul – Marea Adunare Națională, proclamarea Independenței, lupta pentru limba română, aprobarea tricolorului ca drapel de stat, războiul pentru integritate teritorială. Continuăm să depunem eforturi pentru dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova și pentru un viitor în marea familie europeană!”

8-14 septembrie. Academia de Științe a Moldovei a participat la turneul cultural „Lirism eminescian – Liedul ca expresie a poeziei și a patrimoniului”, organizat în cadrul Programului „Acces la cultură”, susținut de Guvernul Republicii Moldova și Ministerul Culturii, în parteneriat cu Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici” și Ethos Cultural. Această mani-

Congresul Mondial al Eminescologilor, ediția a XIV-a; Depunere de flori la bustul lui Mihai Eminescu, Chișinău, 31 august.

festare cultural-științifică a adus în prim-plan frumusețea poeziei lui Mihai Eminescu, împletită armonios cu arta liedului [7]. Turneul a cuprins șase concerte: la Școala de Arte „Teodor Negară” din Ocnița (8 septembrie), Colegiul de Arte „Nicolae Botgros” din Soroca (9 septembrie), Eco Resort Butuceni, Orhei-Butuceni (11 septembrie), Casa Raională de Cultură „Andrei Ungureanu” din Ialoveni (12 septembrie), Școala de Arte „Maria Bieșu” din Ștefan Vodă (13 septembrie) și Casa de Cultură Colibași din Cahul (14 septembrie). Fiecare eveniment a debutat cu prelegerea „Eminescu și arta liedului – Poezia eminesciană în întâlnirea cu muzica”, susținută de acad. Mihai Cimpoi, acad. Gheorghe Mustea și m. c. Ion Gagim, urmată de recitaluri de lieduri.

16-17 septembrie. Chișinăul a fost gazda evenimentelor culturale „De la Regele Poeziei la Regina României”, organizate pentru a marca 150 de ani de la nașterea Reginei Maria [8]. Un moment emblematic al manifestărilor l-a constituit plantarea, în curtea Muzeului Național al Literaturii Române și la Digital Park din Chișinău, a unor lăstari din Teiul lui Eminescu, arborele sub care poetul își găsea inspirația în Grădina Copou din Iași. Ceremonia a reunit oficiali și personalități culturale de pe ambele maluri ale Prutului, care au subliniat legăturile profunde dintre România și Republica Moldova. Președintele AȘM, acad. Ion Tighineanu, a afirmat: „Plantarea acestui lăstar din faimosul Tei al lui Mihai Eminescu este nu doar un omagiu adus marelui poet, ci și o reafirmare a legăturilor profunde dintre România și Republica Moldova. Teiul său, sub care își găsea inspirația și liniștea, a devenit un simbol al iubirii și durerii. În poezia sa, acest arbore ne vorbește despre efemeritatea existenței umane, dar și despre persistența frumuseții, un dualism adesea întâlnit în creația poetului.” De asemenea, pe 17 septembrie a fost vernisată expoziția „Chipurile Mariei, Regina tuturor Românilor. O expoziție subiectivă”, și a

Lăstari din Teiul lui Eminescu, din Grădina Copou, Iași, sădiți la Digital Park din Chișinău, 17 septembrie.

avut loc proiecția documentarului „Maria, Inima României”, realizat de John Florescu, ambele evenimente fiind găzduite la Digital Park din Chișinău.

18 septembrie. Academia de Științe a Moldovei a fost gazda prelegerii publice „Ștefan cel Mare în Europa”, susținută de președintele Academiei Române, acad. Ioan-Aurel Pop, urmată de lansarea volumului *Ștefan cel Mare în Europa. Românii și creștinătatea după căderea Bizanțului*, semnat de Ioan-Aurel Pop și Alexandru Simon [9, p. 3]. Manifestarea a fost organizată de AȘM, în parteneriat cu Academia Română și Grupul Editorial „Litera”. În deschiderea evenimentului, președintele AȘM, acad. Ion Tighineanu, a salutat prezența la Chișinău a acad. Ioan-Aurel Pop, subliniind că domnia sa este autorul și coautorul a peste 100 de volume, tratate și manuale universitare, ediții vizuale-istorice, lucrări îngrijite, și peste o mie de studii și articole, fiind apreciat ca unul dintre cei mai profunzi și prolifici medievaliști români contemporani. După susținerea prelegerii, a urmat lansarea volumului Ștefan cel Mare în Europa. Românii și creștinătatea după căderea Bizanțului, apărut la Editura „Litera”. Cartea oferă o perspectivă inovatoare asupra relațiilor dintre Țările Române și Europa renascentistă, evidențiind contribuțiile lui Ștefan cel Mare la alianțe diplomatice și culturale. Anatol Vidrașcu, președinte fondator al editurilor „Litera”, a apreciat colaborarea de lungă durată cu acad. Ioan-Aurel Pop, menționând că lucrările istoricului se bucură de un succes constant și demonstrează că interesul cititorilor pentru istorie este notabil. Acad. Andrei Eșanu a prezentat un comentariu asupra cărții, subliniind importanța accesului publicului la lucrări istorice fundamentale și afirmând: „A venit timpul pentru a scrie o nouă sinteză de istorie a lui Ștefan cel Mare în context românesc și european”. Dr. hab., prof. univ. Ion Eremia de la Universitatea de Stat din Moldova, a subliniat că lucrarea este impresi-

Acad. Ioan-Aurel Pop,
Sala Azurie a AȘM, 18 septembrie.

onantă nu doar prin conținut, ci și prin volum, având peste 700 de pagini, astfel că „cei care își doresc să o citească trebuie să aibă neapărat la îndemână un pix și un carnet pentru notițe”. Evenimentul, care a îmbinat prelegerea publică și lansarea de carte, s-a încheiat cu o sesiune de autografe și fotografii. De asemenea, cu prilejul vizitei acad. Ioan-Aurel Pop la AȘM, în holul Sălii Azurii a fost inaugurată o expoziție de fotografii, ilustrând participarea președintelui Academiei Române la Școala de Vară (27–31 august 2024), precum și la cea de-a IV-a ediție a Congresului Național al Istoricilor Români, deschis la Chișinău, la 28 august 2024.

18-22 septembrie. În contextul Zilelor Europei ale Patrimoniului Cultural – o acțiune comună a Consiliului Europei și a Comisiei Europene –, la AȘM a avut loc conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine” (*Cultural heritage of yesterday – implications in the development of tomorrow’s society*) [10]. În anul 2025, Consiliul Europei a ales ca temă principală „Patrimoniul și arhitectura. Ferestre către trecut, uși către viitor”. Cea de-a XII-a ediție a conferinței a avut sesiuni organizate tradițional la Chișinău (Republica Moldova), Iași (România) și Lviv (Ucraina), cu o nouă secțiune inaugurată la București (România). Evenimentul a fost organizat de către Academia de Științe a Moldovei, Centrul Mitropolitan de Cercetări Științifice T.A.B.O.R. (Iași), Institutul de Etnologie al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei (Lviv), Institutul European pentru Cercetări Multidisciplinare (Buzău), Universitatea Liberă din Berlin (Germania), în parteneriat cu Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Institutul de Chimie Macromoleculară „Petru Poni” (Iași); Institutul Național de Cercetare în Medicină și Sănătate al USMF „Nicolae Testemițanu”, Universitatea Tehnică a Moldovei,

la care, în acest an, s-au alăturat Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Universitatea de Stat „Bogdan-Petrițicu Hasdeu” din Cahul, Primăria Municipiului Buzău (România) și Primăria Municipiului Cahul (Republica Moldova). Ședința plenară a fost moderată de dr. hab. Liliana Condricova și dr. hab. Nicoleta Vornicu, în cadrul căreia au fost susținute mai multe comunicări: *Note privind apariția și răspândirea vestigiilor de tip La Tène în spațiul est-carpatic* – dr. Mihail Băț și dr. Aurel Zanoci (Centrul de Arheologie „Ion Niculiță”, USM); *Moștenirea lăsată de Alexandru Marghiloman la Buzău – patrimoniul cultural* – dr. Marius-Adrian Nicoară (Academia Oamenilor de Știință din România); *O realizare interbelică remarcabilă – catedrala episcopală din Bălți* – m. c. al AȘM Mariana Șlapac (Institutul Patrimoniului Cultural); *Istorie și patrimoniul. Ecuația educației* – dr. hab. Elena Ploșnița (Muzeul Național de Istorie a Moldovei); *Reforma juridică națională între tradiție, patrimoniu intelectual și noile paradigme europene* – dr. hab. Rodica Ciobanu (AȘM/USM); *Monumentele municipiului Cahul: parte a patrimoniului său istoric și cultural* – Nicolae Dandiș (primarul municipiului Cahul); *Autentificarea istorico-tehnică a lemnului din structura raclei istorice a Sfântului Ioan cel Nou de la Mănăstirea Sfântul Ioan cel Nou, Suceava, în vederea datării* – dr. hab., prof. univ. Nicoleta Vornicu și dr. Cristina Bibire (Centrul Mitropolitan de Cercetări T.A.B.O.R. Iași; experți ai Ministerului Culturii, România). Lucrările conferinței s-au desfășurat pe secțiuni tematice deja consacrate, precum: *Arta și mitopoetica orașului în context național și internațional*; *Conservarea și restaurarea patrimoniului cultural – experiență și bune practici*; *Probleme de lingvistică și literatură. Provocări actuale*; *Patrimoniul etnologic: de la necunoaștere la valorizare culturală*; *Știința istorică între provocări și perspective*; *Arheologia azi: probleme*

Omagiu adus Mariei Bieșu,
3 august.

și soluții; *Cultura memoriei și patrimoniul cultural în societatea post-totalitară: proiecte și practici de valorificare științifică; Abordări contemporane în educație; Promovarea patrimoniului prin turism: oportunități și perspective; Design: istorie și modernitate; Științe ale vieții, științe exacte și ingineresti în serviciul patrimoniului cultural; Modelarea paradigmei moderne a identității naționale: studii etnologice, folclor și istoria artei; Tradiție și evoluții în știința juridică națională; Sănătate: condiție primordială a dezvoltării durabile a societății; Reverberații filosofice în patrimoniul cultural.* A fost salutată deschiderea unor secțiuni noi, care reflectă interesul crescut al cercetătorilor pentru diversificarea temelor abordate: *Valorificarea patrimoniului prin intermediul drepturilor de proprietate intelectuală; Educație pentru patrimoniul; Patrimoniu scris. Circulația cărții românești vechi în Moldova; Știința politică și studiile de securitate pentru o dezvoltare sustenabilă a societății; Orașul Cahul – file de istorie și realități actuale.* În total, în cadrul secțiunilor au fost susținute cca 250 de comunicări pe diferite domenii de interes științific.

19 septembrie. La Academia de Științe a Moldovei s-a desfășurat conferința științifică cu participare internațională „Imunologia pediatică – de la fiziologie și suspiciune la diagnostic și tratament personalizat. Provocări și perspective actuale” [11]. Evenimentul a fost organizat de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, Academia de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și Clinica de Pneumologie a Departamentului de Pediatrie din cadrul USMF. Conferința a reunit cercetători și specialiști din diverse domenii medicale – pediatri, pneumologi, alergologi, imunologi, geneticieni, precum și rezidenți și studenți – din Republica Moldova și din străinătate. Conferința a devenit o platformă interdisciplinară de dialog științific, experți de prestigiu relatând despre cele mai recente

Conferința științifică „Imunologia pediatică – de la fiziologie și suspiciune la diagnostic și tratament personalizat. Provocări și perspective actuale”, 19 septembrie.

progrese în diagnosticarea și tratamentul imunodeficiențelor. În cadrul conferinței au fost abordate teme precum fiziologia sistemului imun, suspectarea afecțiunilor imunologice, metode moderne de diagnostic și terapiile inovatoare, inclusiv utilizarea imunoglobulinelor și a secvențierii genetice. În debutul evenimentului, acad. Ion Tighineanu, președintele AȘM, a subliniat: „Am depășit pandemia, dar vedem că apar noi virusuri și noi provocări. (...) Și astăzi vom discuta probleme ce țin de sănătatea omului”. Acad. Eva Gudumac a afirmat: „Dacă vom continua să păstrăm tradițiile valoroase ale *Alma Mater*, vom demonstra că misiunea noastră nu se limitează la protejarea sănătății. Studiile aprofundate de anatomie, biochimie și alte discipline sunt importante, dar omenia și atitudinea noastră față de pacienți rămân definitorii. Prin această conferință, vă invit să explorăm cele mai actuale provocări din imunologie, un domeniu vital, și să contribuim împreună la progresul medicinei.” M. c. al AȘM Svetlana Șciuca a subliniat colaborarea eficientă cu mediul academic și clinic din România: „Obiectivul acestei conferințe este să aprofundăm cunoașterea fiziologiei sistemului imun, dar și a problemelor care apar la diferite etape de vârstă, în special la copii!”, reiterând mesajul central al evenimentului: „Pentru a aborda imunodeficiențele, este esențială cunoașterea aprofundată a pediatriei și colaborarea într-o echipă multidisciplinară. Colaborările noastre cu specialiști din Europa, în special din România, ne permit să stabilim un diagnostic de certitudine și să oferim soluții personalizate fiecărui pacient.”

23 septembrie. Academia de Științe a Moldovei, în parteneriat cu Teatrul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”, Uniunea Muzicienilor din Moldova și Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, a organizat o masă rotundă dedicată memoriei celebrei soprane Maria Bieșu, cu ocazia împlinirii a 90 de ani de

Masă rotundă și lansarea cărții *Maria Bieșu: Scrieri de altă dată, viața în roluri și imagini*, autor m.c. al AȘM Aurelian Dănilă, 23 septembrie.

la naștere [12]. Evenimentul a inclus o expoziție de fotografie, audiții de fragmente muzicale, precum și lansarea cărții *Maria Bieșu: Scrieri de altă dată, viața în roluri și imagini*, semnată de m. c. al AȘM, Aurelian Dănilă. În debutul mesei rotunde, acad. Ion Tighineanu a subliniat contribuțiile Mariei Bieșu la promovarea muzicii de operă și la afirmarea Republicii Moldova pe scena culturală internațională: „Maria Bieșu a purtat cu demnitate povara talentului său, dedicându-se integral artei”, a afirmat acad. Tighineanu, citându-l pe compozitorul Eugen Doga, care a evidențiat unicitatea vocii și devotamentul artistei, supranumită „Cio-Cio-San a Moldovei”. Prefațatorul cărții, acad. Mihai Cimpoi, a subliniat că autorul, profesorul Aurelian Dănilă, „întregește tot ce s-a scris despre Maria Bieșu” prin analize subtile ale stilului interpretativ, portretizări detaliate și o bogată colecție de imagini și documente. Expoziția de fotografie a prezentat-o pe soprana în diverse roluri scenice, iar participanții la eveniment au avut privilegiul de a asculta fragmente din creațiile care au consacrat-o pe plan internațional. La masa rotundă au depănat amintiri cântărețul de operă Vladimir Dragoș, care a concertat alături de Maria Bieșu; regizorul de teatru Eleonora Constantinov; Nicolae Dohotaru, directorul general al Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”, care a evocat colaborarea sa cu marea soprana la opera „Adriana Lecouvreur”, sub bagheta maestrului Alexandru Samoilă, subliniind rolul Mariei Bieșu în crearea unei veritabile epoci de aur a teatrului liric, alături de Vladimir Dragoș, Eleonora Constantinov, Eugen Platon, Alexandru Samoilă, Albert Mocialov și Liviu Gavrilov. Svetlana Bivol, președintele Uniunii Muzicienilor din Moldova, a menționat că Maria Bieșu „A fost o artistă lirică de faimă internațională și o apărătoare neobosită a valorilor naționale, roluri continuate astăzi de festivalul care îi poartă numele”. La rândul său, acad. Gheorghe Mustea a spus: „Maria Bieșu a

fost iubită și prețuită de public și artiști deopotrivă, ocupând un loc aparte în sufletele celor care au admirat-o ca pe o artistă de talie mondială, promotoare a culturii naționale”. La masa rotundă au participat dr. Diana Bunea, maestrul Constantin Rusnac, precum și tineri artiști talentați, laureați ai concursurilor internaționale: Dumitru Mățu, Alexandra Procopovici și Gheorghe Severin, care au adus un omagiu memoriei Mariei Bieșu printr-un recital vocal.

Întrevederi, ședințe, adunări

17 iulie. Acad. Ion Tighineanu, președintele Academiei de Științe a Moldovei, a participat online la reuniunea trimestrială a Consiliului Științific Internațional (ISC – International Science Council) [13, p. 2]. În cadrul reuniunii, președintele ISC, prof. Peter Gluckman, și alți membri ai Comitetului Executiv al ISC au oferit informații actualizate privind evoluțiile recente. S-a discutat despre consolidarea viziunii conform căreia știința este un bun public global, despre rolul cercetării în elaborarea politicilor bazate pe dovezi, despre diplomație științifică. Președintele P. Gluckman a anunțat inițiativa de organizare a „Săptămânii Științei” în octombrie 2026, în China. În alocuțiunea sa, acad. Ion Tighineanu a susținut ideea organizării evenimentului de către Consiliul Științific Internațional și a subliniat importanța participării cercetătorilor din întreaga lume la această manifestare de anvergură. De asemenea, a informat despre un eveniment regional ce urmează să fie organizat în spațiul românesc – Conferința „Rolul cercetării științifice în contextul ascensiunii fulminante a tehnologiilor moderne”, care va avea loc la 6 noiembrie curent, dedicată Deceniului Internațional al Științelor pentru Dezvoltare Durabilă.

18 septembrie. Membrii Prezidiului Academiei de Științe a Moldovei s-au întrunit în ședință de lucru, la care a participat acad. Ioan-Aurel Pop, președintele Academiei Române și membru de onoare al AȘM

Participanții la masă rotundă *in memoriam* Maria Bieșu – 90 de ani de la naștere, 23 septembrie.

Întrevederea membrilor Prezidiului AȘM cu acad. Ioan-Aurel Pop, președintele Academiei Române, 18 septembrie.

[14]. În cadrul întrevederii au fost discutate subiecte organizatorice privind implementarea Planului de activitate al celor două Academii surori pentru anul 2025. Realizând o scurtă retrospectivă a evenimentelor desfășurate anterior – Ziua Culturii Naționale (15 ianuarie), Ziua Europei (8 mai), Ziua Limbii Române și Congresul Mondial al Eminescologilor (31 august) – președinții Ion Tighineanu și Ioan-Aurel Pop au convenit asupra unor manifestări științifice comune ce urmează să fie realizate până la finele anului 2025. Planul comun include organizarea conferinței științifice „Rolul științei în lumea modernă și Inteligența Artificială – șansa și provocarea secolului XXI”, sub egida celor două academii, în parteneriat cu academiile de ramură din România. De asemenea, la 29 octombrie, cele două academii vor organiza o conferință științifică dedicată împlinirii a 150 de ani de la nașterea Reginei Maria (29 octombrie 1875 – 18 iulie 1938), cea care a devenit a doua Regină a României, într-o perioadă crucială pentru statul român, fiind cunoscută drept „Regina României Mari”. Anul Mihai Eminescu va fi încheiat printr-o ședință solemnă, programată pentru 17 decembrie, în aceeași ambianță festivă. În cadrul ședinței Prezidiului din 18 septembrie au fost, de asemenea, schițate acțiuni de perspectivă pentru anul 2026, care se vor regăsi în Planul de acțiuni comune. Tradiționalele evenimente vor fi completate de manifestările prilejuite de aniversarea Academiei Române (fondată în 1866) și aniversarea Academiei de Științe a Moldovei (fondată în 1961), urmând să fie organizate acțiuni comune menite să consolideze cercetarea și cooperarea științifică în spațiul românesc.

AȘM în mass-media

2 iulie 2025. De Ziua comemorării lui Ștefan cel Mare și Sfânt, acad. Andrei Eșanu, membru de onoare al Academiei Române, și dr. Valentina Eșanu, au participat la emisiunea „Obiectiv comun” de la TVR

Acad. Andrei Eșanu și dr. Valentina Eșanu la emisiunea „Obiectiv comun” de la TVR Moldova, 2 iulie.

Moldova, moderată de Elena Guțu [15]. „A intrat pe deplin în conștiința românilor ca unul dintre cei mai viteji, cei mai mari apărători ai Țărilor Române de invadatorii străini; remarcabil om politic; întemeietor de Țară prin numeroasele mănăstiri și biserici pe care le-a ctitorit; o mare personalitate, un genial conducător de oști”, astfel l-a caracterizat acad. Andrei Eșanu pe Ștefan cel Mare și Sfânt. Acad. Andrei Eșanu și dr. Valentina Eșanu au readus în atenția publicului personalitatea emblematică a Domnului Țării Moldovei, discutând despre publicațiile pe tema ștefaniană, precum și despre problemele rămase deschise cercetării istorice. În cadrul emisiunii a fost prezentată o impunătoare colecție de lucrări, care reflectă interesul continuu față de subiectele legate de domnia lui Ștefan cel Mare și Sfânt, ctitoriile sale, alianțele diplomatice, și viziunea sa europeană asupra dezvoltării statului medieval moldovenesc.

18 septembrie. Acad. Ioan-Aurel Pop, președintele Academiei Române, și acad. Ion Tighineanu, președintele AȘM, au participat la emisiunea „Obiectiv Comun” de la TVR Moldova, unde au discutat despre consolidarea spațiului științific românesc în context european [16]. Discuția a avut ca punct de plecare evenimentul „Ștefan cel Mare în Europa”, organizat la AȘM, care a inclus prelegerea publică și lansarea volumului *Ștefan cel Mare în Europa. Românii și creștinătatea după căderea Bizanțului*. Invitații au subliniat importanța creării unui spațiu științific și cultural comun între România și Republica Moldova, precum și rolul științei în procesul de aderare la Uniunea Europeană. Acad. Ioan-Aurel Pop a precizat că imaginea lui Ștefan cel Mare este una simbolică în context european, întrucât acesta „a stat de vorbă cu capetele încoronate ale Europei de la egal la egal” și se face o mare greșeală atunci când acest mare domnitor este asociat strict cu ideea de moldovenism, întrucât „Ștefan cel Mare nu a promovat niciodată ideea de moldovenism... Ște-

„De vorbă cu acad. Svetlana Cojocaru”, în revista de cultură Curtea de la Argeș, nr. 9 (178), Anul XVI.

fan cel Mare e deasupra ideii de moldovenism îngust. Ștefan cel Mare a fost valah, adică român și european în același timp. A stat de vorbă cu capetele încoronate ale Europei de la egal la egal. Adică el discuta la nivelul unei Europe atunci. Și prin urmare n-are nicio legătură cu îngustimea unor părți din pământul românesc”. Acad. Ion Tighineanu a remarcat interesul sporit față de prelegerea susținută de acad. Ioan-Aurel Pop și față de lansarea volumului, afirmând: „Domnul academician a prezentat date care nu erau cunoscute publicului larg”. În cadrul emisiunii au fost abordate, de asemenea, planurile de colaborare ale celor două academii pentru anii 2025–2026.

Septembrie. În nr. 9 (178), Anul XVI, al revistei de cultură *Curtea de la Argeș*, apărută în septembrie 2025, a fost publicat interviul realizat de Raia Rogac cu acad. Svetlana Cojocaru, vicepreședinte al AȘM și conducător al Secției de științe exacte și ingineresti a AȘM. Revista apare sub egida Centrului de Cultură și Arte „George Topîrceanu”, cu sprijinul Asociației Culturale „Curtea de Argeș”, redactor acad. Gheorghe Păun, membru de onoare al AȘM [17, pp. 20-21].

Aprecieri

Revista *Regal Literar*, aflată sub egida Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, a marcat cea de-a cincea aniversare de la înființare, apreciind meritele și performanțele culturale ale scriitorilor și promotorilor științei și culturii din spațiul românesc și de peste hotare la nivel internațional [18, p. 8]. Cu acest prilej, au fost desemnați laureații marilor premii „Opera Omnia”, „Cartea Anului”, „Regal Literar” și ai „Distincțiilor Culturale”. Premiile aniversare „Regal Literar”, parte a Myosotis Media Group, reprezintă, potrivit președintelui Academiei Române, acad. Ioan-Aurel Pop, membru de onoare al AȘM și Director de Onoare al proiectului fondat în 2020, „un podium cultural de înalt nivel”. Cea de-a cincea ediție a Premiilor „Regal Literar” a coincis cu trei evenimente de referință: Anul Eminescu, Centenarul Patriarhiei Române și Anul Național al Copilului. Revista a conferit distincții speciale autorilor care promovează în operele lor crezul eminescian, spiritualitatea ortodoxă și inocența copilăriei. Marele Premiu „Regal Literar” a fost acordat unor personalități de marcă din domeniile științei și culturii din România și Republica Moldova, printre laureați regăsindu-se și membri ai Academiei de Științe a Moldovei: m.c. Ion Hadârcă, membru de onoare al Academiei Române, pentru contribuția esențială la consolidarea poeziei românești din Basarabia, precum și pentru rolul său emblematic în promovarea limbii române și a valorilor culturale în spațiul Republicii Moldova; m.c. Elena Prus, pentru contribuția valoroasă

la dezvoltarea studiilor literare comparate și hermeneutice, prin cercetări aprofundate asupra literaturii franceze și universale, care au deschis noi orizonturi în înțelegerea poeziei moderne și a identității culturale în spațiul european; m.c. Gheorghe E. Cojocaru, membru de onoare al Academiei Române, pentru lucrările prin care aduce o contribuție valoroasă la recuperarea memoriei istorice și la afirmarea identității românești în spațiul basarabean.

Premiul „Lucefărul – 175 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu” a fost acordat acad. Mihai Cimpoi, membru de onoare al Academiei Române, pentru contribuția excepțională la studierea, promovarea și universalizarea operei lui Mihai Eminescu printr-o activitate eminescologică remarcabilă, încununată de lucrări academice de referință și de o misiune inedită în susținerea valorilor eminesciene în spațiul românesc și internațional.

Premiul „Nicolae Dabija” a fost instituit cu prilejul celei de-a 77-a aniversări de la nașterea marelui scriitor, poet, istoric literar, membru de onoare al Academiei Române și membru corespondent al AȘM, Director de Onoare *in memoriam* al redacției *Regal Literar* – Chișinău.

Aniversări

11 august. Acad. Leonid Culiuc a împlinit vârsta de 75 de ani, domnia sa având o carieră de peste cinci decenii inseparabil asociată cu dezvoltarea fizicii în Republica Moldova, consolidarea Institutului de Fizică Aplicată și formarea unei școli științifice de prestigiu în domeniile proceselor optice, spectroscopiei laser și materialelor semiconductoare [19]. Un exemplu elocvent al recunoașterii sale este Conferința internațională bianuală în domeniile Științei Materialelor și Fizicii Materiei Condensate (MSCMP), inițiată de Leonid Culiuc și al cărei președinte permanent este – un eveniment științific de semnificație majoră, care, în anul 2024, a ajuns la cea de-a zecea ediție, devenind de fiecare dată mai reprezentativă, mai atractivă și mai prolifică.

Expoziții

11-12 septembrie. Și-a ținut lucrările ce-a de-a patra ediție e Expoziției Internaționale de Inovație și Transfer Tehnologic *EXCELLENT IDEA*, organizată în parteneriat de Academia de Studii Economice din Moldova (Centrul de Inovare și Transfer Tehnologic), Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova și Academia de Științe a Moldovei [20]. Ediția din acest an a fost consacrată celebrării a 80 de ani de la fondarea USMF „Nicolae Testemițanu” și s-a desfășurat la Complexul

sociocultural universitar al USMF. În deschiderea expoziției, reprezentanții organizatorilor – dr. hab. Jana Chihai, prorector pentru activitatea de cercetare și inovare (USMF), dr. Victoria Cociug, prorector pentru cercetare și parteneriate (ASEM), și dr. hab. Liliana Condraticova, secretar științific general (AȘM) – au subliniat rolul cercetătorilor în dezvoltarea durabilă a societății, vizibilitatea cercetării pe plan național și internațional, precum și importanța unor asemenea manifestări pentru diseminarea și promovarea rezultatelor științifice. Mesaje de salut au fost adresate participanților la expoziție de către dr. hab. Aurelia Hanganu, director general al Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare; dr. Viorel Iustin, șeful Direcției brevete din cadrul Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală; dr. hab., prof. univ. Gabriela Ignat, de la Universitatea de Științe Vietii „Ion Ionescu de la Brad” din Iași, România; dr., conf. univ. Corneliu Birtok Baneasa, fondator și președinte al Expoziției Internaționale INVENTCOR, Deva, România; prof. univ., dr. hab. Florian Marcel Nuță, prorector pentru activitatea de cercetare științifică și asigurarea calității, Universitatea Internațională „Danubius” din Galați, România; dr. Diana Manea, directorul Spitalului de Medicină Urgentă din Chișinău ș.a. Evenimentul a fost moderat de dr. Lilia Șargu, directorul Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic. Ediția din anul curent a inclus, în premieră, și o sesiune de prezentare de carte științifică: *SAGA Vinului: istorie, management și marketing* (dr. Lilia Șargu, dr. Igor Bercu, dr. hab. Gabriela Ignat, dr. Andy-Felix Jităreanu); *Navigație și transport pe apele internaționale* editată în Constanța (dr. Romeo Boșneagu și dr. Mihai Ghiba); *Tratat de parazitoze asociate ale animalelor domestice* (m. c. al AȘM Dumitru Erhan); *Parazitofauna, impactul parazitozelor asupra speciilor principale de importanță*

cinegetică, profilaxia și tratamentul (dr. Ștefan Rusu); ciclul de volume *Aspecte ecologice și etologice ale amfibienilor din Parcul Național Orhei* (m. c. al AȘM Tudor Cozari, dr. hab. Elena Gherasim) și *Fauna helmintică a amfibienilor și a reptilelor din Republica Moldova. Trematoda* (m. c. al AȘM Dumitru Erhan, dr. hab. Elena Gherasim); *Oncologia* (m. c. al AȘM Ion Mereuță); *Erorile congenitale ale sistemului imunitar: diagnostic și tratament* (dr. Lucia Andrieș, dr. hab. Ninel Revenco, dr. Doina Barba, dr. Svetlana Capcelea); *Schizofrenia. Mecanisme patobiologice și strategii de diagnostic precoce* (dr. Igor Nastas). La sesiunea de prezentări de carte au participat Sergiu Gurin, secretar de stat în domeniul sportului la Ministerul Educației și Cercetării, și acad. Gheorghe Duca. Expoziția a reunit 204 participări înregistrate, dintre care: 35 de participanți cu invenții/brevete, inovații/drept de autor; 27 de cărți; 21 de articole indexate ISI; 82 de proiecte; 18 proiecte ale tinerilor cercetători. Academia de Științe a Moldovei a conferit Premiul de Excelență pentru Știință și Inovare la categoria seniori și la categoria tineri cercetători; USMF „Nicolae Testemițanu” a acordat cinci mențiuni, inclusiv Marele Premiu al USMF „Nicolae Testemițanu”.

In memoriam

3 august 2025. A avut loc depunere de flori la mormântul Primadonei Operei Naționale, Maria Bieșu, care ar fi împlinit 90 de ani [21]. Acad. Ion Tighineanu, președintele AȘM, m. c. al AȘM Aurelian Danilă, dr. hab. Liliana Condraticova, secretar științific general al AȘM, au adus un omagiu remarcabilei soprane. La eveniment au luat parte maestrul Nicolae Dohotaru, directorul general al Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”, Cristian Spătaru, director artistic al TNOB, maestrul Iurie Matei, Vlad Dragoș, solist al

Expoziția Internațională de Inovație și Transfer Tehnologic *EXCELLENT IDEA*,
11 septembrie.

TNOB care a cântat alături de Maria Bieșu, precum și tinerii interpreți ai TNOB. Trebuie menționat că, în anul 1999, în semn de înaltă recunoștință pentru contribuțiile sale inestimabile la valorificarea artei muzicale și promovarea imaginii Republicii Moldova pe plan internațional, Maria Bieșu a fost aleasă membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei.

5 august. Academia de Științe a Moldovei a fost partener în organizarea expoziției de fotografie dedicate comemorării a 90 de ani de la nașterea Mariei Bieșu, realizată de Muzeul de Istorie a Orașului Chișinău. Expoziția a reunit articole inedite din arhiva muzeului, ilustrând viața și cariera inconfundabilă a artistei, alături de costume de scenă și rochii de gală purtate de marea soprană pe scenele lumii, inclusiv în cadrul festivalurilor care au fost inițiate de Maria Bieșu.

BIBLIOGRAFIE

1. Bumbu, Cristina. Masă rotundă la AȘM: Discuții constructive despre provocările sectorului agricol și fortificarea conceptului „O singură sănătate”, [online] <https://www.asm.md/masa-rotunda-la-asm-discutii-constructive-despre-provocarea-sectorului-agricol-si-fortificarea> (consultat: 25.09.2025).
2. Bumbu, Cristina. Masă rotundă la AȘM: Impactul invaziei lacustelor asupra securității alimentare, ecosistemelor agricole și sănătății publice, [online] <https://www.asm.md/masa-rotunda-la-asm-impactul-invaziei-lacustelor-asupra-securitatii-alimentare-ecosistemelor> (consultat: 25.09.2025).
3. O nouă ediție a Colloquium-ului de vară, organizată de USM „Podoabe și vestimentație în arheologia preistorică și antică din spațiul tiso-nistrean”, [online] <https://usm.md/?p=40297> (consultat: 25.09.2025).
4. Condraticova, Liliana. „Independența ne unește” – Academia de Științe a Moldovei felicită comunitatea academică și societatea cu prilejul Zilei Independenței, [online] <https://www.asm.md/independenta-ne-unește-academia-de-stiinte-moldovei-felicită-comunitatea-academica-si-societatea-cu> (consultat: 25.09.2025).
5. Bumbu, Cristina. Mândri de limba ce o vorbim. În: *Literatura și Arta*, nr. 36, 4 septembrie 2025, p. 2
6. Condraticova, Liliana. De Ziua Limbii Române, conducerea Academiei de Științe a Moldovei a depus flori la monumentul lui Eminescu, [online] <https://www.asm.md/de-ziua-limbii-romane-conducerea-academiei-de-stiinte-moldovei-depus-flori-la-monumentul-lui> (consultat: 25.09.2025).
7. Bumbu, Cristina. Un turneu cultural de excepție, fiecare concert fiind deschis de prelegerea „Eminescu și arta liedului – Poezia eminesciană în întâlnirea cu muzica”, [online] <https://www.asm.md/un-turneu-cultural-de-excepție-fiecare-concert-fiind-deschis-de-prelegerea-eminescu-si-arta> (consultat: 25.09.2025).
8. Bumbu, Cristina. Eveniment memorabil la Chișinău: Teiul lui Eminescu și spiritul Reginei Maria unesc malurile Prutului, [online] <https://www.asm.md/eveniment-memorabil-la-chisinau-teiul-lui-eminescu-si-spiritul-reginei-maria-unesc-malurile-prutului> (consultat: 25.09.2025).
9. Bumbu, Cristina. Ștefan cel Mare în Europa. În: *Literatura și Arta*, nr. 39, 25 septembrie 2025, p. 3.
10. Condraticova, Liliana. Patrimoniul ce ne unește: la Academia de Științe a Moldovei sunt marcate Zilele Europene ale Patrimoniului Cultural, [online] <https://asm.md/patrimoniul-ce-ne-identifica-invatare-la-conferinta-stiintifica-internationala-patrimoniul-cultural> (consultat: 25.09.2025).
11. Bumbu, Cristina. AȘM a găzduit conferința științifică „Imunologia pediatrică – de la fiziologie și suspiciune la diagnostic și tratament personalizat. Provocări și perspective”, [online] <https://www.asm.md/asm-gazduit-conferinta-stiintifica-imunologia-pediatrica-de-la-fiziologie-si-suspiciune-la> (consultat: 25.09.2025).
12. Bumbu, Cristina. Masă rotundă la AȘM: Eveniment de mare însemnătate culturală, prilejuit de cea de-a 90-a aniversare a sopranei Maria Bieșu, [online] <https://www.asm.md/masa-rotunda-la-asm-eveniment-de-mare-insemnatare-culturala-prilejuit-de-cea-de-90-aniversare> (consultat: 25.09.2025).
13. Condraticova, Liliana. Evoluțiile actuale ale cercetărilor. În: *Literatura și Arta*, nr. 30 (4167), 24 iulie 2025, p. 2.
14. Condraticova, Liliana. Proiecte de perspectivă discutate la ședința Prezidiului AȘM cu participarea președintelui Academiei Române acad. Ioan-Aurel Pop, [online] <https://www.asm.md/proiecte-de-perspectiva-discutate-la-sedința-prezidiului-asm-cu-participarea-presedintelui> (consultat: 25.09.2025).
15. Condraticova, Liliana. Ștefan cel Mare și Sfânt: portret în epocă de acad. Andrei Eșanu și dr. Valentina Eșanu, [online] <https://www.asm.md/stefan-cel-mare-si-sfant-portret-epoca-de-acad-andrei-esanu-si-dr-valentina-esanu> (consultat: 25.09.2025).
16. Bumbu, Cristina. Academicienii Ioan-Aurel Pop și Ion Țighineanu la TVR Moldova, despre consolidarea spațiului științific românesc în context european, [online] <https://www.asm.md/academicienii-ioan-aurel-pop-si-ion-tighineanu-la-tvr-moldova-despre-consolidarea-spatiului> (consultat: 25.09.2025).
17. Rogac, Raia. De vorbă cu acad. Svetlana Cojocar, [online] https://www.curteadelaarges.ro/arhiva/XVI_9_178/XVI_9_178.pdf (consultat: 25.09.2025).
18. Micu, Svetlana. REGAL LITERAR: Premii prestigioase pentru promotorii științei și culturii în spațiul românesc. În: *Literatura și Arta*, nr. 30 (4167), 24 iulie 2025.
19. La mulți ani, stimate domnule academician Leonid Culiuc!, [online] <https://asm.md/la-multi-ani-stimate-domnule-academician-leonid-culiuc> (consultat: 25.09.2025).
20. Condraticova, Liliana. Expoziția Internațională de Inovație și Transfer Tehnologic EXCELLENT IDEA a ajuns la cea de-a IV-a ediție, [online] <https://www.asm.md/expoziția-internațională-de-inovație-si-transfer-tehnologic-excellent-idea-ajuns-la-cea-de-iv> (consultat: 25.09.2025).
21. Condraticova, Liliana. Omagiu Mariei Bieșu adus de către Academia de Științe a Moldovei, [online] <https://www.asm.md/omagiul-mariei-biesu-adus-de-catre-academia-de-stiinte-moldovei> (consultat: 25.09.2025).